

ŠTÍTNÁ ŽLÁZA (GLANDULA THYROIDEA, ŠTÍTNICE)

- žláza s vnitřní sekrecí o hmotnosti cca. 40 g
- fce: produkce: *calcitonin* (<= parafolikulární bb.), *trijodtyronin* (T3), *tyroxin* (T4) (<= folikuly)
- části:
  - **2 laloky** (lobus dx./sin.)
    - popisujeme: báze, hrot
    - d: 6 cm, š: 3 cm, tl: 2,5 cm
  - **isthmus** (můstek) = spojnice P a L laloku
    - lok.: v úrovni 2. - 4. chrupavky průdušnice
    - d: 1,5 cm, v: 1,5 cm, tl: 0,5 cm
- struktura žlázy:
  - **povrch** - capsula fibrosa => 2 listy
    - *capsula perithyroidea (externa)* - zesílena v místě vstupu cév do/ze žlázy: *lamina vascularis thyroidea sup.* (při a. thy. sup.), *l. vasc. thy. lat.* (při vv. thy. mediae), *l. vasc. thy. inf.* (při a. thy. inf.), *l. vascularis thyroidea mediana – thyropericardiaca* (při plex. thyroideus impar + vv. thy. inf., a. thy. ima)
    - *capsula propria*
    - mezi nimi => spatium thyroideum - zde žilní pleteně
  - z capsula propria => septa => dělí žlázu na lalůčky (lobuli) => aciny => folikuly
- topografie - lalok:
  - med.: hrtan + průdušnice (k nim pevně fixován); X! mezi jícnem a průdušnicí => stoupá n. laryngeus recurrens !!!
  - lat.: infrahyoidní svaly, lamina praetrachealis fasciae cervicalis, (+ m. SCM)
  - dors.: nerv.-cév. svazek krční, jícen
- zásobení: **tepny** - a. thy. sup., inf.(živí i příštítná tělíska), ima; **žíly** - vv. thy. sup. (=> VJI/v. facialis), vv. thy. mediae (=> VJI), plex. thy. impar (=> vv. thy. inf. => v. brachioceph. sin.); **lymfa** - hlukobé krční LU; **nervy** - nn. thyroidei (<= n. cardiacus sup., medius, ganglion stellatum; SY), rr. thyroidei (<= n. X)

Účinky hormonů štít. žl. na organismus - př. (více učebnice fyziologie)

- morfogenetický (diferenciační) faktor
- metabolický: zvyšují přeměnu látek a spotřebu kyslíku ve všech tkáních těla, kromě varlat, mozku, sleziny (v těchto orgánech nejsou příslušné receptory (X! mozek je tak chráněn před nedostatkem kyslíku při cekl. hypermetabolismu)
- srdce: pozitivně *chronotropní* (zvýšení frekvence), *inotropní* (zvýšení stahů srdce) úč.
- potencují působení jiných hormonů v b. (např. kortizolu)
- zrychlují reflex. odpověď
- X! nadbytek hormonů => urychlení resorpce kostí => rozvoj osteoporózy
- působí na krev. a tkáň. lipidy: a) *hypertyreóza* => pokles cholesterolemie, b) *hypotyreóza* => vzestup cholesterolemie
- důsledkem hypermetabolického působení hormonů štít. žl. => zvýšení krvetvorby